

Faculty of Medicine

Institute of Health and Society

Institutt for helse og samfunn (Helsam)

Elin Olaug Rosvold , Instituttleder

Knut Tore Stokke, Administrativ leder

Styremøte Det medisinske fakultet 18.06.24

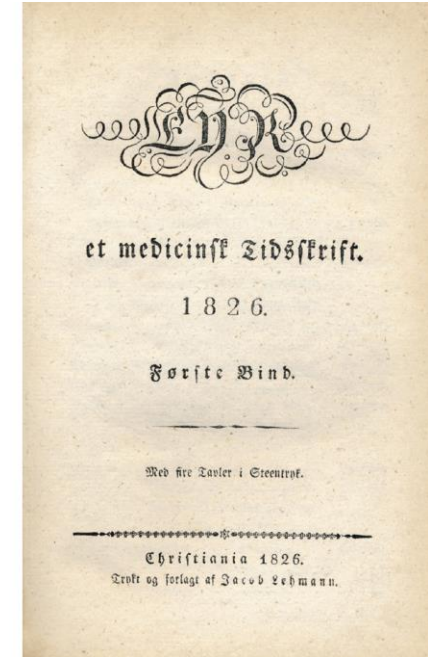
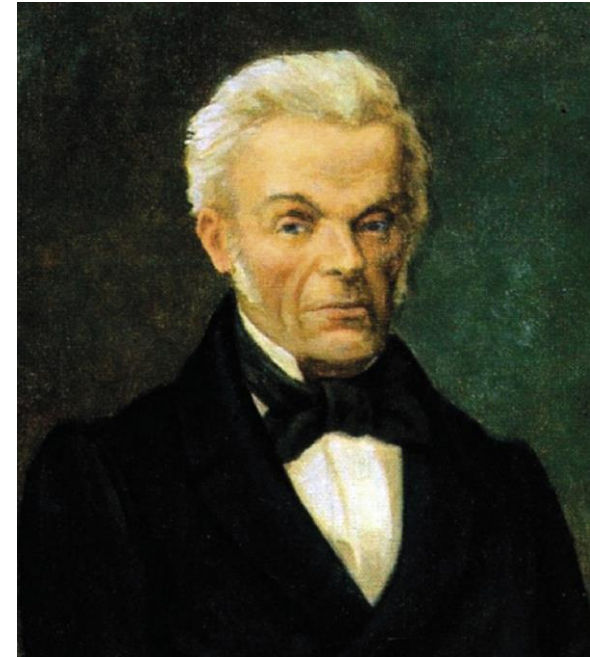

UNIVERSITETET
I OSLO

Om instituttet

- Høy tverrfaglighet
- Syv avdelinger på fire lokasjoner
- Ni studieprogrammer, 800 studenter
  - Bachelor
  - 6 mastere
  - Medisinstudiet (modul 7 + inne i alle moduler))
  - Honors certificate
- Høy forskningsaktivitet
  - 518 publikasjoner (2022)
  - 215 PhD-kandidater (2022)
  - 30 disputaser (2023)

Lang historie: 200 år siden første professorat i samfunnsmedisin.
Frederik Holst.

Avdelinger ved Helsam

Allmennedisin

Klinikknær undervisning og forskning

- Allmennmedisinsk helsetjenesteforskning
- Legemiddelstudier i primærhelsetjenesten (også RCT)
- Antibiotikasenteret i primærmedisin

Folkehelsevitenskap

Kunnskapsbaserte tiltak for bedre folkehelse, mindre ulikhet i helse og bærekraftige helsetjenester

- Digitalisering
- Helsetjenesteutvikling
- Komplekse intervensjoner
- Rehabiliteringstjenesten
- Epidemiologi
- Utdanningsforskning

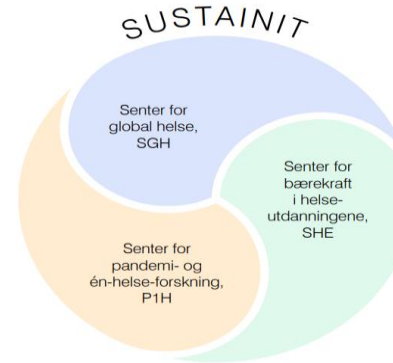
Helseledelse og helseøkonomi

- Økonomisk evaluering av helsetiltak
- Helseledelse og helsepolitikk
- Helseøkonomi og helsepolitikk
- Klinisk effektforskning

Medisinsk etikk

- Grunnlagsproblemer/medisinsk og helsefaglig filosofi
- Forskningsetikk og forskningsintegritet
- Etikk og prioritering i helsetjenesten og i folkehelsearbeid
  - Nasjonal funksjon

Avdelinger ved Helsam forts.

Samfunnsmedisin og global helse

- Forebyggende medisin og epidemiologi
- Medisinsk humaniora: Antropologi og historie
- Transdisiplinær forskning for bærekraftig helse

Tverrfaglig helsevitenskap

- Samfunn, helse og makt
- Self Management (SELMA)
- Kunnskapsoverføring i helsetjenesten
- FYSIOPRIM
- Kropp og funksjon

SUSTAINIT

- Senter for global helse
- Senter for bærekraft i helseutdanningene
- Senter for pandemi- og én-helse-forskning

Administrasjonen

- Seksjon for fellestjenester
- Seksjon for forskningsadministrasjon
- Seksjon for studieadministrasjon
- Seksjon for økonomi og personal

Helsams prosjekter EU og Forskningsrådet

Helsam har hatt stor suksess med å hente inn EU-prosjekter de siste årene.

Per i dag har instituttet:

- 2 ERC Starting Grant (Ruth Prince og Carl Tollef Solberg)
- 1 ERC Advanced Grant (Jan Helge Solbakk)
- Koordinerer 8 samarbeidsprosjekter finansiert av EUs rammeprogram

Innenfor Forskningsrådets portefølje har instituttet også en rekke prosjekter finansiert både av FRIPRO og andre programmer.

De siste årene har det vært en nedgang i prosjekter finansiert av Forskningsrådet.

456 ansatte fordelt på 219 årsverk (2023)

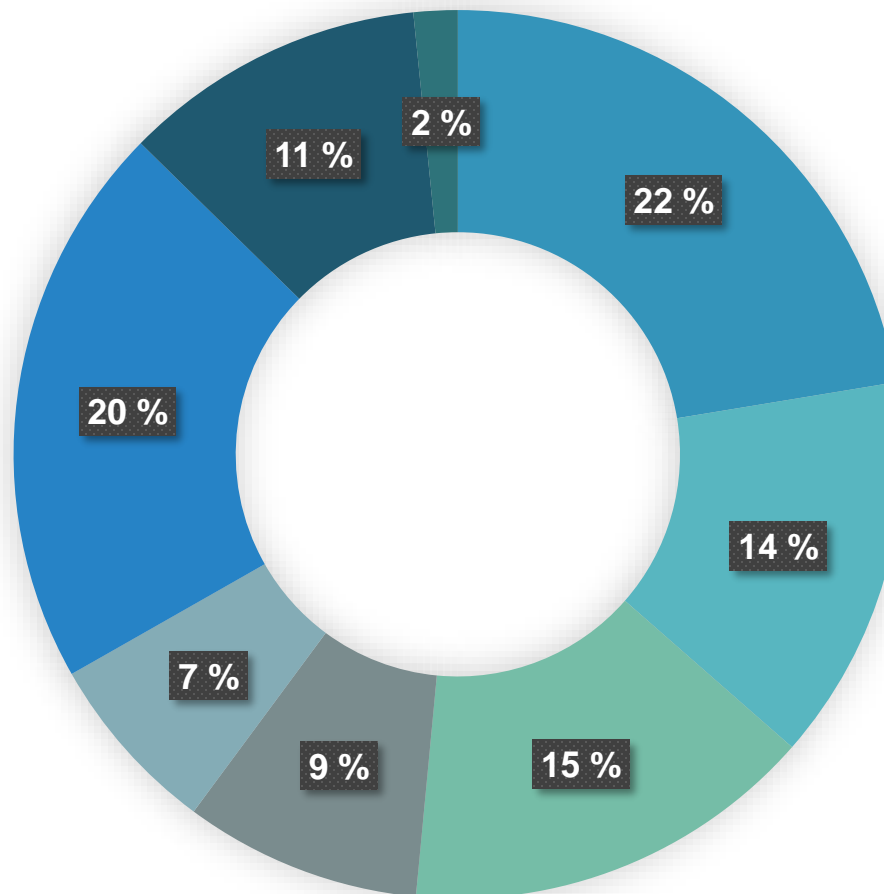
Teknisk og administrative	49
Førsteamanuensis	31
Professor	33
Universitetslektor	19
Postdoktor	15
Stipendiat	45
Forsker	24
Vit.ass.	4

Årsverk totalt 219

Ansatte 456

Vitenskapelige 398

Teknisk og administrative 58

- Teknisk og administrative
- Førsteamanuensis
- Professor
- Universitetslektor
- Postdoktor
- Stipendiat
- Forsker
- Vit.ass.

Studieprogrammer

- Tre mastere og Honors certificate er på engelsk
- **EU-Hem**: Fellesgradsprogram Bologna, Rotterdam, Innsbruck og Oslo
- **HEPMA** - Fire spesialiseringer
  - Management of Health Care institutions
  - Economic Evaluation in Health Care
  - Health Economics and Policy
  - General programme
- **ICH og HELSEF** masteroppgaver på 60 stp
- **HADM** er erfaringsbasert, 1,5 år
- **FHE** – To studieretninger
  - Folkehelsearbeid og bærekraftige helsetjenester
  - Epidemiologi
- Flere mastere har felles emner

Bachelor
helseledelse og
helseøkonomi

European Master in
Health Economics
and Management
(EU-HEM)

Master in
International
Community Health
(ICH)

Master in Health
Economics, Policy
and Management
(HEPMA)

Master i
helseadministrasjon
(HADM)
(erfaringsbasert)

Master i tverrfaglig
helseforskning
(HELSEF)

Master i
Folkehelsevitenskap
og epidemiologi
(FHE)

Education for
Sustainable Health
(Honours Certificate)

Profesjonsstudiet i
medisin

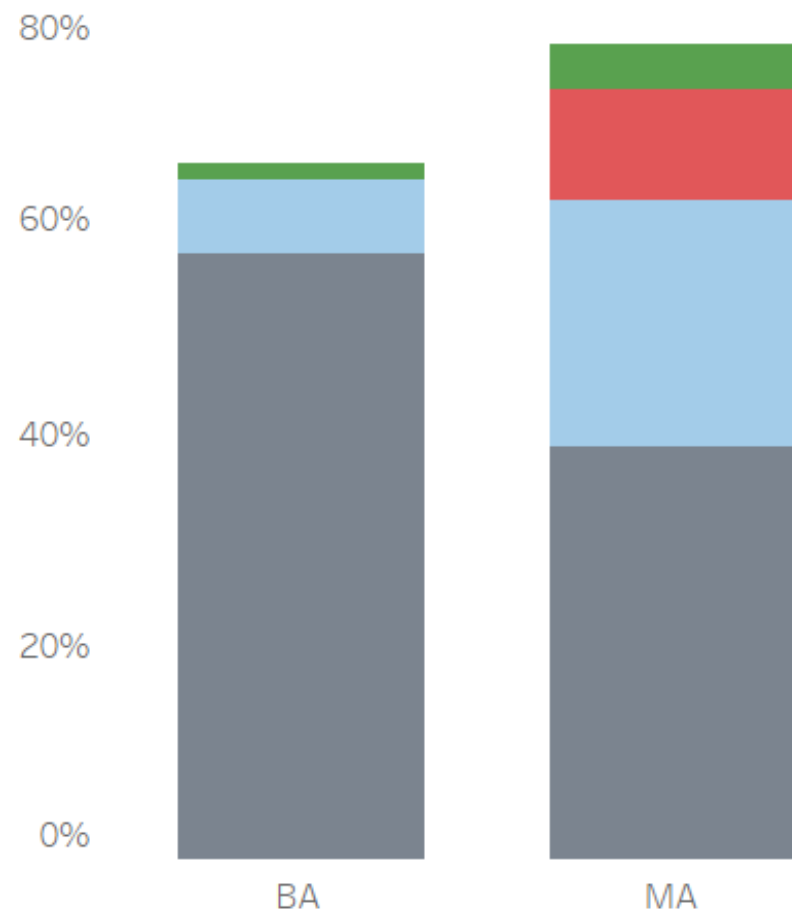
Søkere 2023 og 24

Studieprogram	Opptaksramme (plasser)	1.prioritets-søkere 2023	1.prioritets-søkere 2024	Søkere per plass 2024
European Master in Health Economics and Management	20	149	247	
Folkehelsevitenskap og epidemiologi	40	216	232	5,8
Tverrfaglig helseforskning	37	80	70	1,9
Health Economics, Policy and Management	30	252	157	5,2
International Community Health	38	286	125	3,3
Helseadministrasjon	30	94	84	2,8
Sum Master	195	1 077	915	
Bachelor Helseledelse og helseøkonomi	40	234	222	5,6

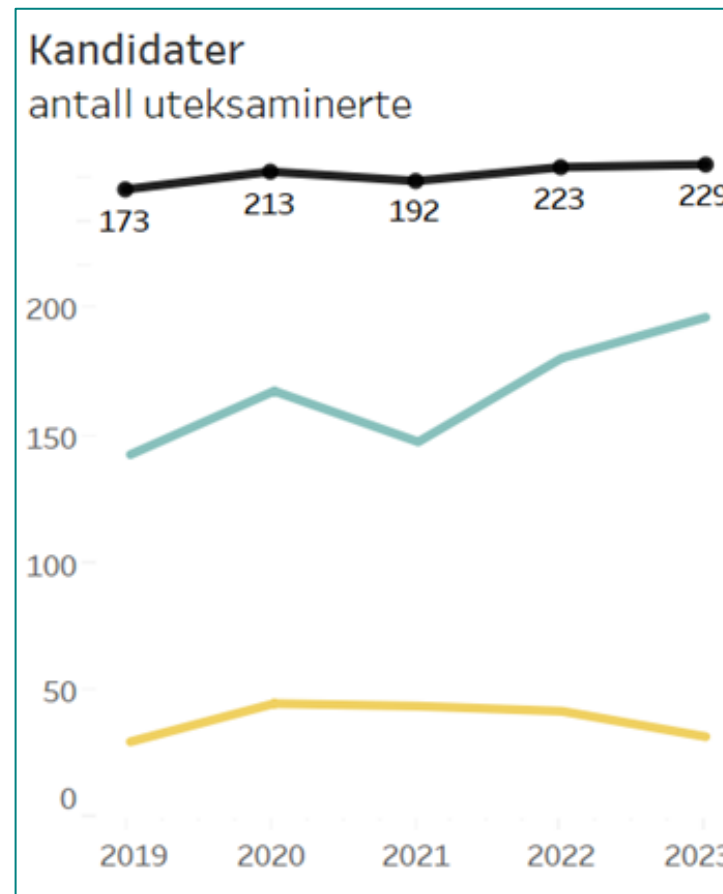
Gjennomføring, studiestart 2018-20)

Gjennomføring
normert, pluss 1 år, pluss 2 år, pluss 3
år og mer. Velg startår: Multiple values

Antall uteksaminerte 2019-2023

Master, bachelor og samlet

Medisinstudiet

- **Helsam har hovedansvaret for modul 7,** men har undervisning i alle moduler
  - Allmenntidning (hovedfag)
  - Samfunnsmedisin
  - Kunnskapshåndtering, ledelse og kvalitetsforbedring (KLoK)
  - Medisinsk etikk
- **Praksis**
  - Tidlig pasientkontakt
  - Praksis i primærhelsetjenesten og lokalsykehus (6 + 6 uker, modul 7)

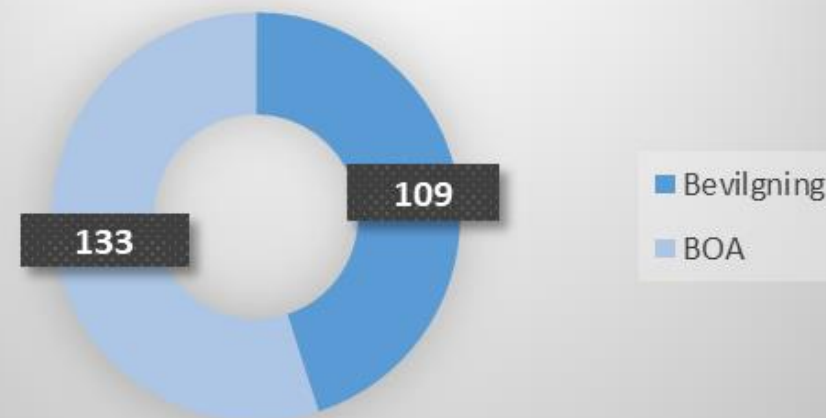
Photos: Lisbet Kongsvik, The Journal of the Norwegian Medical Association

Økonomi og finansiering

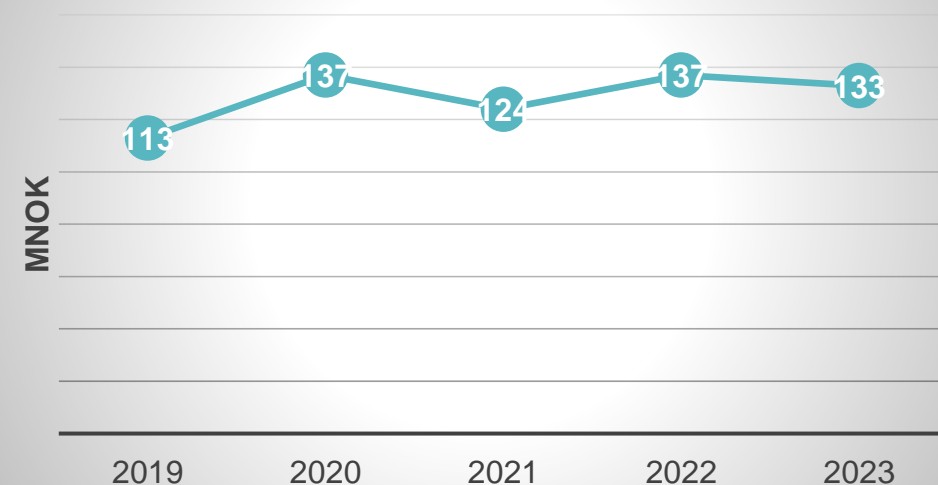
Inntekter 2023 MNOK	
Bevilgning	109
BOA	133
Totalt	242

- Del av budsjett som er eksternt finansiert (2023): 55 %
- Eksterne forskningsmidler 2023 (i millioner kroner):
  - NFR-midler: 46,5 millioner
  - EU-midler: 22,9 millioner
  - Øvrige BOA-midler: 61,4 millioner

Inntekter 2023 MNOK

Utvikling BOA-inntekter

Nettobidrag fra BOA-økonomien

De eksternfinansierte prosjektene ved Helsam genererte i 2023 et nettobidrag til bevilgningsøkonomien på over 50 MNOK.

Nettobidraget utgjør nesten 1/3 av inntektsgrunnlaget i bevilgningsøkonomien

---

Det høye nettobidraget skyldes i stor grad en strategi hvor vi selger egne ansattes tid i prosjektene (frikjøp)

Konkurransen utsatt BOA-virksomhet gir betydelige svingninger i nettobidraget

Økonomiske utfordringer for Helsam

- Svak finansiering av store deler av studieprogramporteføljen:
- Kun cirka halvparten av bachelor og masterprogrammene har grunnfinansiering (studieplasser)
Effekten forsterkes gjennom bortfall av studieplasser tildelt under pandemien
- Utsatt for svingninger i nettobidraget; forventer 6 mill. lavere nettobidrag i år enn i fjor
- Personalkostnader utgjør nærmere 90% av bevilgningsøkonomien og er stort sett bundet i faste ansatte – lite handlingsrom for kutt i kostnader
- Høy lønnsvekst siste år forsterker presset på økonomien

Økonomisk status

- Regnskapsresultater som forventet hittil i år. Oppdatert prognose gir et akkumulert merforbruk på døyt 13 mill. ved utgangen av 2024
- I siste langtidsprognose var det kun mulig å oppnå økonomisk balanse for Helsam innen 2028 gjennom en drastisk reduksjon i antall årsverk. Innsparingen er foreslått tatt ut som frys i tilsetning i nye rekrutteringsstillinger gjennom prognoseperioden. Samlet innsparing utgjorde over 40 årsverk over 5 år.
- Siden UiO legger opp til at rekrutteringsstillinger fortsatt skal være lokalt øremerket i ny fordelingsmodell vil innsparingen måtte skje gjennom kutt i andre stillinger, og naturlig avgang er i utgangspunktet ikke tilstrekkelig.

	Prognose antall årsverk (snitt pr år)					
BEV eks. Øremerkinger	2023	2024	2025	2026	2027	2028
UFF-stillinger unntatt rekr.st.	81,3	84,5	84,1	81,9	80,3	80,7
Rekrutteringsstillinger	19,5	17,8	11,5	7,5	4,5	4,5
Andre stillinger	37,0	38,2	39,0	38,5	38,5	38,5
Sum BEV eks øremerkinger	137,7	140,5	134,6	127,9	123,3	123,7

Hvordan oppnå økonomisk balanse?

- **Redusert aktivitet** i form av samkjøring av undervisning og/eller nedlegging av aktivitet
- **Utfordringer:**
  - det er begrenset hvor mye innsparing som kan oppnås gjennom bedre samkjøring
  - det tar lang tid å få til innsparinger som følge av nedlegging av aktivitet
- **Økt inntjening** gjennom flere studenter på noen emner og/eller kombinasjoner med etter- og videreutdanning
- **Utfordringer:**
  - begrenset hvor mye ekstra inntekt det vil gi
  - EVU-aktivitet er avhengig av at det er tilstrekkelig etterspørsel

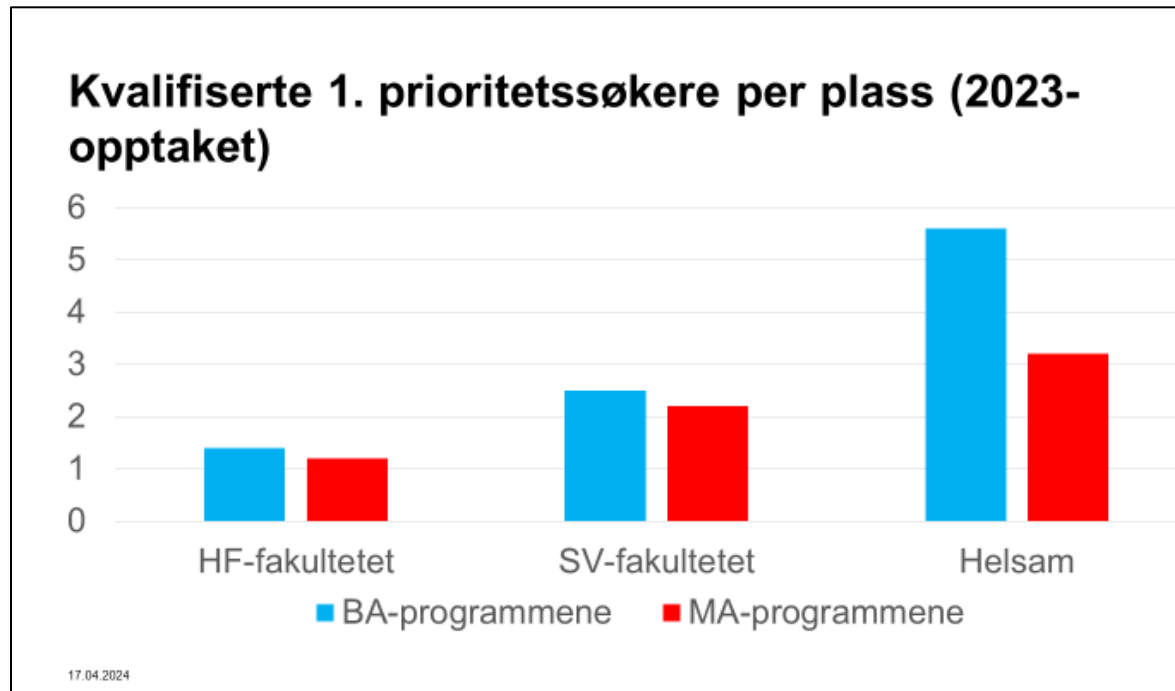
Gjennomgang av studieporteføljen 2024

- Helsams programportefølje svarer ut fremtidig behov for kunnskap i helsevesenet
- Høyere antall kvalifiserte søkere per studieplass på masterstudiene enn SV og HF
- Finansieringen av studieprogrammene ved Helsam er dårligere enn ved HF og SV pga at ikke alle studieplassene er finansierte

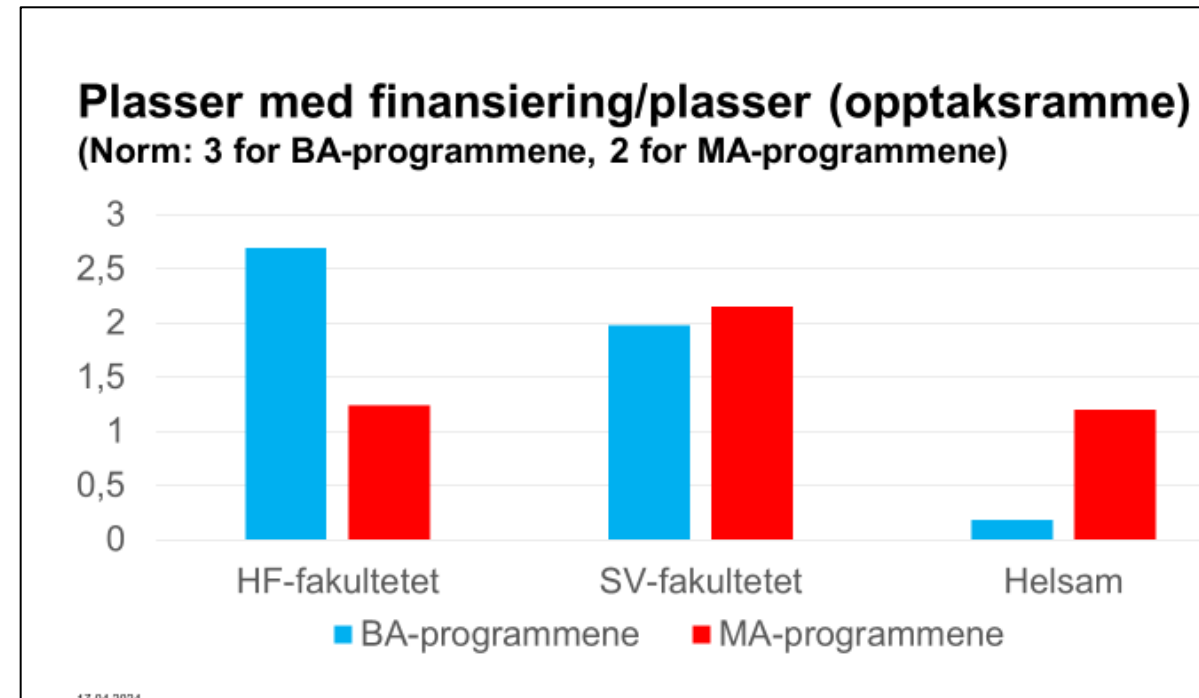
- Oppdrag fra dekan.
- Gjennomført av Terje P. Hagen
  1. Beskrivelse av programmer og emner
  2. Beskrive kvalitetsarbeidet
  3. Kunnskapsgrunnlag for framtidig programstruktur
    - Søkertall/uteksaminerte siste 5 år,, konkurranseflater mot andre, fremtidig behov i samfunnet
  4. Tilråding om framtidig emne- og studieprogramstruktur

Sammenligning søkere og studieplassfinansiering Helsam, HF og SV

Kilde: Terje P. Hagen

Medisinstudiet

- **RETHOS: Tre uker mer praksis**
  - Alle skal ha to uker praksis på sykehjem (I dag kun 45 studenter)
  - En uke på legevakt
  - En ekstra dag i "tidlig pasientkontakt"
- **Utfordring: Manglende finansiering og rekrutteringsgrunnlag**
  - Betale vikar/overtid for sykehjemsleger
  - Betale praksislærere på legevakt
- Rekruttering av flere fastleger som praksislærere
- **Eksterne campuser:** Våre undervisere er basert utenfor sykehuset

Utfordring

- Høyskolenes økonomiske situasjon gjør det vanskelig å opprettholde studieprogrammene i sin nåværende form
- Uavklart hvordan nytt finansieringssystem for UH-sektoren vil slå ut
  - KDs modell flytter insentiver fra forskning til utdanning
  - Økte forskjeller mellom KDs finansiering og interne modeller på UiO?

Foto: Trude Hamnes/ UiO

Endringer som Helsam kan iverksette

- Inntektsøkende aktiviteter
  - Ettårsheter
    - Utnytter eksisterende emner som struktureres slik at det i løpet av ett år er mulig å ta 60 ECTS
  - EVU – etter- og videreutdanning
- Utgiftsreduserende tiltak
  - Slå sammen emner
  - Lage felles struktur på MA-programmene (30 studiepoengs oppgave?)
  - Legge ned programmer

■ Utgiftsreduserende tiltak (fra rapport)

- Lite eller ingenting å hente på å legge ned emner med få deltakere
- Lite å hente på å slå sammen emner, kanskje 0,5-1 årsverk
- Noe å hente på harmonisering av semesterstruktur, kanskje 2,5-3 årsverk
- Nedlegging av program gir den sterkeste effekten, 6-7 årsverk i løpet av en 2-3 årsperiode
- Felles for alle utgiftsreduserende tiltak er at effektene må tas ved naturlig avgang og tar tid

Til slutt: Hva annet er vi opptatt av på Helsam?

Oppgaver i nær fremtid

- Ferdigstille ny strategi
- Sammenslåing av avdelinger
  - Folkehelsevitenskap og tverrfaglig helsevitenskap
- Flytteprosesser
  - Midlertidig flyttig
  - Samlokalisering på sikt
- Arbeidsmiljø
  - Trivsel tross utfordringer
  - Følge opp ARK

Årlige arrangementer

- Helsam-dagen (hvert semester)
- Frederik Holst forelesningen
- Per Fuggeli-forelesningen

Feire våre dyktige ansatte

Emily Annika Burger

- Kreftforeningens pris til Årets unge forsker
- UiOs pris for yngre forskere

Foto: Jorunn Valle Nilsen